

I.

PASTORALA V ZDOMSTVU

Omnes unum str. 3 - 1969

Dušno pastirstvo slovenskih izseljencev, Vatikan
1969

PREDGOVOR

Kaj pomeni dušna skrb za razne stanovce, kot mladino, dijake, vojake, delavce, hitro razumemo, saj se danes vse specializira, prav tako tudi naše delo.

In skrb za izseljence? Duhovnik naj pozna jezik dežele in ljudstva, med katerim živi, mora biti zmožen približati se domačinu in znati se nekako priličiti, da bo razumel tuj narod in svoje delo. Kaj dela sobrat v Buenos Airesu, San Franciscu, Berlinu ali Parizu?

Knjižica o pastoralni v zdomstvu pomeni le majhen poizkus popisati prilike, ki jih duhovnik sreča izven domovine, in metode, ki naj mu bodo vodilo pri delu. O vsem tem govori konstitucija „Exul Familia“.

Vsi dobro vemo, da bi bilo potrebno o tem obširnejše delo, vendar naj te strani zadostujejo za začetek.

Hvaležen pa bom za nasvete in opozorila, da bi se drobno delo izboljšalo in prineslo več koristi onim, katerim je namenjeno.

I. Kunstelj

1014-16/3 S2T

D. 26. 4. 83/3977

PASTORALA

Pastorala v zdomstvu pomeni skrb za duše onih, ki so zapustili začasno ali za stalno svojo domovino kot emigranti ali sezonski delavci.

Če moremo šteti misijonarje kot izseljence, bi bili duhovniki naši prvi emigranti. V Ameriko jih je vleklo delo za Indijance, videli so pa tudi velike množice, ki so se selile v novi svet za srečo. Potrebna je bila duhovna skrb zanje. Tako smo imeli Slovenci v sorazmerno kratki dobi pet škofov v severnozahodni Ameriki. V semenišču sv. Pavla (Minneapolis) je bilo l. 1902 že 26 bogoslovcev, ki so ustanovili društvo „Baraga“. Njihov cilj je bil: dušno pastirstvo za izseljence.

Pastoralno bogoslovje pripravlja kandidate za delo med verniki, nudi jim metode, pove jim o načinu, o organizaciji dela in o pomožnih sredstvih, kar je vse usmerjeno k uspešnemu dušnemu pastirstvu. Vedeti pa moramo, da se vse delo tudi spreminja, postaja različno, kot so različne dežele med seboj. Za nami so stoletne izkušnje, a vendar se zdi, da smo kot pri začetku. Vse je na neki preskušnji, ko skušajo duhovniki metode prilagoditi posebnemu okolju, značaju in času. Malo je verjetno, da se bi razvile popolnoma nove metode, ne moremo pa opustiti nobene prilike, da se ne bi zanimali in poskušali najti nova pota, saj je končni cilj: blagor človeka!

Vedno nam mora biti jasno, kaj hočemo doseči. Težave, ki nastajajo, največkrat izvirajo iz vprašanja, kaj naj zadošča za izseljenca. Nekateri so mnenja, da je zadosti, ako je od časa do časa dana prilika za spoved v njihovem jeziku. Ko bodo pa zadosti obvladali deželni jezik, še tega ne bo treba. Morda bi k temu dodali še skrb za umirajoče in kak obisk ob tej ali oni priliki.

Vsakdanja izkušnja pa nam pokaže, da temu ni tako. Tudi ljudje, ki že dolgo živé v tujini in dobro obvladajo deželni jezik, si želé spovedi v jeziku, ki so ga bili navajeni od doma. Razlog temu moremo iskati v spovedni intimnosti. Zato je tudi konstitucija „Exul Familia“ 1952 poudarila svobodo vsakega izseljenca, da ima polno pravico izbirati si jezik, v katerem želi poskrbeti za svojo dušo. Vsi vemo, da je integracija za izseljenca, ki se ne vrača v domovino, naravna; za pravilno vraščanje pa je potreben čas. Zato je prehitra integracija zelo nevarna, ker spodbije osnovne moči človekove.

Najbolj idealna oblika cerkvenega življenja za izseljenca je narodna župnija ali vsaj „pro cura animarum“, dušno pastirstvo ali misija, h kateri pripadajo člani istega naroda brez ozira, kje živé. Le da jim je mogoč dostop do kraja, kjer je služba božja ali duhovnik, ki zanje skrbi. Po zadnji vojni je tako nastalo v Kanadi pet slovenskih narodnih župnij, drugod so vsaj „misije“, ki pa imajo pravno zelo različne pravice; povsod pa ostane glavna dolžnost: poskrbeti za duše izseljencev, kakor je najbolje mogoče.

Narodne župnije poznajo tudi razvoj: poleg teritorialnih počasi nastajajo tako imenovane semi-teritorialne, kar pomeni, da se vsi Slovenci, kjer koli bivajo, lahko vpišejo v tako župnijo, za druge narode pa velja le določen teritorij. Župnija Bridgeport v Združenih ameriških državah je danes primer takega razvoja. Ker mora Cerkev biti za vse, nastajajo razna vprašanja, ki pa za slovenske dušne pastirje niso težko izvedljiva, saj so že pred mnogimi leti ugotovili, da zna vsak vsaj nekaj jezikov. Zato jih najdemo že v začetkih emigracije na mnogih župnijah, ki niso imele duhovnikov lastne narodnosti.

Danes pa turizem prav tako zahteva v naši domovini duhovnikov z znanjem več jezikov. K znanju jezikov bi v emigraciji dodali še posebno gorečnost in ljubezen do duš.

Emigracijo poznajo tudi v naši domovini, saj se tja selijo mnogi, da napolnijo izpraznjena mesta, sezonci se vračajo in prinašajo s seboj probleme, ki jih prej niso poznali. Omenili smo tudi turizem, a vendar nas zanimajo samo izseljenci izven domovine.

PASTORALNE RAZLIKE

Ko pride doma duhovnik v službo, najde že določeno strukturo: cerkev, župnišče ali vsaj stanovanje, ki ga mu je zapustil njegov prednik, župljane, ki so stalni ali vsaj poskušajo ostati dalj časa. Med izseljenci je nekaj tega le pri narodnih župnijah ali pri misijah. Drugod je treba vedno znova začenjati. Tudi izseljenci težijo po skupnosti, vendar jih prilike silijo, da si iščejo boljši kos kruha. Duhovnik mora za njimi, iskati jih mora in zbirati.

Ne čudite se, ako med važna sredstva danes prištevamo telefon in avto: prvi ima namen, da verniki duhovnika lahko hitro dosežejo, drugi pa mu pomaga, da hitro sam pride do vernikov. Seveda mora nekdo biti tudi doma pri telefonu, da sliši želje, in za volanom mora biti varen voznik.

Na župniji imate „status animarum“, ki je dokaj stalen, med izseljenci je kartoteka v neprestanem spreminjanju: nikdar ni končana, nikdar ni čisto v redu. Zato ostane glavna misijonska metoda: apostolska gorečnost, ki išče in ne zanemari niti trenutka, da ne bi šel za svojimi verniki, čeprav na neznana pota.

Tako sta se naša pastorala in misijonstvo približala, da ni več meja. Izseljenci prihajajo iz mnogih krajev, vseh mogočih poklicev in šol. Prihajajo iz tradicionalnega krščanstva, a tudi brez vere in verske prakse.

Zgodovina pove, da se je v začetku najbolj selil kmetiški stan, a je le malokdo obstal pri svojem poklicu. Danes privablja tujina tudi izšolane ljudi. V Evropi zahtevajo že vse države delovno pogodbo in poklic, preden komu dovolijo vstopiti v deželo za dalj časa. Vsi drugi ostanejo „turisti“ in nimajo pravice niti do neplačanega dela. Le tu in tam so izjeme dijaki, za katere poskrbé njihove organizacije začasno delo.

Nedeljska in prazniška maša je središče vsega pastoralnega dela v izseljenstvu. Možnost hitrega potovanja omogoči ljudem, da premagajo večje daljave, da so pri domači maši. Kolikega pomena je liturgija v domačem jeziku, bomo mogli presoditi šele v nekaj letih in vendar se prvi uspehi že kažejo: maša v domačem jeziku je privabila v cerkev ljudi, ki so ji bili že dolgo odtujeni.

Maša je naša največja skrb pri pastoralnem delu. Biti mora dobro pripravljena. Slovenci imamo poseben božji dar za petje. Naj nikdar ne bo maše brez petja! Kjer ni zbora, ki bi pritegnil druge za seboj, ne bo odveč pred mašo kratka pevska vaja.

Pridiga naj bo tako dobro pripravljena, da bo vabilo za drugič. Ako tega ni, vernika drugič ne bo več, češ, „saj lahko opravi nedeljsko dolžnost v najbližji cerkvi“.

Imeti moramo tudi dobro uho, da vemo, od kod so verniki prišli, da jim govorimo v njihovem jeziku, ne v dialektu, temveč v jeziku, ki ga bodo razumeli. Svojo sodbo bodo hitro izrekli: „Bilo je tako kot doma!“

Vsakemu duhovniku je v zadoščenje, ko verniki prisluhnejo domači besedi pri božji daritvi. Ko so prvič slišali glavne dele v svojem jeziku, jih je do solz pretreslo. Tako bo vsaka maša zanje novo doživetje, približala jih bo Bogu.

Liturgične reforme še niso končane. Ko pridejo, sprejmimo jih, kot smo jih dosedaj, saj bodo pritegnile vernike še bolj k oltarju.

Upajmo, da bomo za skupne maše, ko se zbero romarji iz več dežel, našli primerno obliko za skupno petje kot tudi za sodelovanje. Bili so že poskusi, toda končnega odgovora še ni.

Nekaj, kar ne odlikuje samo Slovence, temveč tudi druge narode v zdomstvu, je, da radi obstanejo po maši pred cerkvijo. „Pred cerkvijo“ lahko pomeni tudi gostilno, dvorano ali kateri koli prostor, kjer se morejo med seboj pogovoriti. Težnja je tako močna, da bi težko našli kraj, kjer tega sestanka ne bi

bilo. Radi se pogovoré znanci, ki se niso videli že dalj časa, radi potožijo svoje težave, iščejo si novo stanovanje, boljše plačano delo, sklepajo se nova prijateljstva. Tudi je čas za socialno delo in apostolat. Redko boste našli koga, ki ne bi ob slovesu segel duhovniku v roke ali spregovoril z njim vsaj nekaj besed. Zato mora biti duhovnik med njimi, toda ne da bi imel glavno besedo, ampak kot eden izmed njih, eden iz občestva.

PASTORALNI CENTRI

Že pred 90 leti, ko so se Slovenci v množici selili v novi svet, je bila njihova prva želja, zgraditi cerkev. Navadno so v domovini poiskali duhovnika, z njim začeli graditi cerkev, pod njo dvorano, ki naj bi bila prostor za njihovo skupnost izven cerkve, kmalu je ob cerkvi bila šola in župnišče. Vse življenje izseljencev se je razvijalo v domovih in ob cerkvi. Zgodovina pove, kako so se Slovenci pogosto zbirali ob cerkvi in jih tudi težke gospodarske krize niso povsem pregnale. V Severni Ameriki je v osnovi ostalo tako, dasi počasi prehajajo narodne župnije v teritorialne, kamor pripadajo vsi katoličani na določenem ozemlju.

V krajih, kjer je bila večina katoliška, je razvoj šel drugačno pot. V Južni Ameriki, predvsem v Argentini, so bili zgrajeni mogočni domovi, ki nudijo prav tako možnost zbiranja, prostore za društva, za sobotne šole in prireditve družabnega značaja.

Pastoralni centri poudarjajo pastoralni značaj prostora, ki naj bi sonarodnjake družil v verskem kot tudi v kulturno-družabnem pogledu, pomenijo pa poleg prostora tudi človeka-duhovnika ali njegovega pomočnika. Prostor je velik ali majhen: ravna se po stalnosti izseljencev in sezonskih delavcev, vedno pa je tam nekdo, ki bo znal pomagati. Če so na-

povedane „uradne ure“, naj pomeni le to, da je takrat zares mogoče najti dušnega pastirja doma. Res se da mnogokaj urediti po telefonu, marsikaj pri obiskih, prav pa je, da je dana prilika tudi za osebni razgovor.

Kjer je mogoče, naj bi bilo nekaj sob, kjer bi lahko prenočili v sili popotniki, pa tudi ljudje, ki se težko znajdejo. Misliti moramo zlasti v velikih svetovnih mestih na pastoralne centre, saj je pričakovati vedno večje premikanje ljudi v svetu.

OBISKI

Pastoralne obiske imenujejo v angleško govorečih deželah osmi zakrament in pri tem mislijo to zelo resno, ker so duhovnikom dolgoletne izkušnje povedale, da je poleg rednega bogoslužja njihova najvažnejša naloga obiskovati svoje župljane. Koliko bolj je potrebno, da v izseljenstvu verniki poznajo svojega duhovnika in on pozna svoje vernike! Le redki odklonijo kratek razgovor z duhovnikom, ko jih obiše. Računati moramo tudi na ljudi boleznega značaja. Pastoralna modrost in življenjska izkušnja pove, kdaj in h komu je mogoče iti. Za novega izseljenca prvi obisk veliko pomeni, pokaže mu, da je nekdo, ki se zanj zanima, ki mu pomaga preko težav, na katerega se more zanesti in ki — mu za vse delo in nasvete nič ne računa, kar je prav tako važno.

Kako bi bilo prav, ako bi duhovniki, od koder gre izseljenec v tujino, opozorili izseljenskega duhovnika nanj, po možnosti poslali njegov novi naslov, pa tudi dali naslov tega duhovnika izseljencu.

Najvažnejši pa so obiski za one, ki so jih najbolj potrebni: bolni in ljudje v trpljenju, mlade družine in mladoporočenci itd.

Ni čuda, da škof v listu, ki je priključen dovoljenju za spo-

ved, naroča: „Kot prvo dolžnost mora duhovnik smatrati pastoralne obiske, ki morajo biti pogosti in redni — pri vseh katoličanih, najsi bodo dobri, slabi ali indiferentni.“ († Edvard, škof v Nottinghamu na Angleškem).

Zelo važni so obiski, ako je mogoče, na kraju, kjer izseljenec dela: v tovarni ali delavnici, pri gradnji poslopja ali ceste. Nekateri podjetniki radi vidijo, drugi spet ne. Dobro pa je, da duhovnik pozna okolje, kjer preživi njegov vernik velik del svojega časa. Skratka, porabi naj vsako priliko, da pride v stik s svojimi sonarodnjaki. Porabil bo čas in svoje moči, za vse je tu, vsem pomaga, kjer more: temu poskrbi prenočišče, onemu je vodnik po mestu itd. Vsak dan mu prinese nove naloge, da zares obstaja nevarnost, da bi se „pretrgal“. In vendar, ako so obiski res pastoralni, prinašajo tudi veliko oporo za duhovno življenje. Pastoralna modrost pove, o čem naj človek govori, še bolje: kako naj posluša!

Obiski na domu so mnogokrat bolj družabnega značaja. Lepa slovanska lastnost je gostoljubnost. Prav je, da sprejmemo, kar nam ponudijo. Le pri alkoholu je potrebna previdnost. Hitro pa bodo danes razumeli, da človek vozi avto in ne sme piti. Tudi če sam ne vozi, bodo razumeli, da duhovnikova pot gre še dalje, kjer bo našel prav tako gostoljubne Slovence.

V Združenih ameriških državah takoj obvesti bolnišnica sama duhovnika one župnije, v kateri je bolnik vpisan. In čeprav obvestila ne bi bilo, takoj ko zvemo, da je kdo zbolel, ga je treba obiskati. Kolikokrat se je že zgodilo, da je bolnik kmalu zaprosil: „Pa še z Bogom bi rad poravnal!“ Danes se pogosto zgodé nesreče, potreben bo obisk bolnika, morda bo treba tolmačiti za one, ki jezika še niso vešči, morda se čutijo zapuščeni, nihče se jih ne spomni.

Med bolnike bi lahko prišeli onemogle in ostarele. Imajo nekaj pokojnine, da morejo živeti. V nekaterih državah so kar dobro preskrbljeni, drugod spet slabše. Tudi zanje mora duhovnik najti čas za obisk, čas za pogovor. Med mladino se danes razvija krščanska karitas, ko mladi pomagajo bolnim in onemoglim v hiši ali pri delu, kolikor ga je potrebnega, da se dom ohrani čist in primeren za bivanje. Tudi za obiske skrbé,

a vendar ne morejo nadomestiti duhovnikovega obiska. Prav je, da pogosto priporočamo svojim vernikom, da obiščejo tega ali onega bolnika.

Včasih vidimo tudi težnjo, da bi se ustanovili domovi za ostarele v deželah, kjer drugače ni zadosti poskrbljeno zanje. Duhovnik mora podpreti vsako tako delo. Moremo pa tudi razumeti, da se marsikdo ne počuti v njih srečnega vkljub udobnosti — zlasti ne, ako je več narodnosti v taki hiši. Duhovnik more le pomirjevalno vplivati.

Dasi so v ječi obiski redki, vendar pa je treba stopiti tudi tja. Dokler je človek v preiskavi, je navadno težek dostop do njega. Ako sam želi duhovnikovega obiska, je navadno želja, da bi mu duhovnik pomagal iz zagate. Najbolje je, takoj v začetku takemu pojasniti, kaj more in sme duhovnik napraviti. Dobro pa je, da se pozivu takoj odzove, kar velja itak za vsa povabila!

SOCIALNO DELO

„Devetdeset odstotkov mojega dela je socialnega značaja,“ pove duhovnik v zdomstvu. Vsak obisk na domu prinese nova vprašanja, obisk v tovarni nove naloge. Važno je, da poznamo socialno zakonodajo tako iz domovine kot tudi dežele, kjer je naša diaspora. Kjer je mogoče, naj bi to delo vršili pomočniki, a vendar bo največkrat ostalo duhovniku. Socialne delavce je težko najti, kot je težko najti organista za zbor. Duhovnik se temu delu ne more odreči, čeprav nima pomočnikov. Razni listi — za Evropo „Naša luč“ — so že poskušali prinesiti socialne zakonodaje raznih dežel, vendar v polni meri še nikjer ni bilo vse objavljeno, saj se pravna določila pogosto spreminjajo, ker o njih določajo trenutne potrebe posameznih dežel, ki nudijo delo novim izseljencem.

Dobro je, da se izseljenci, kjer je mogoče, pridružijo neodvisnim sindikatom, unijam ali delavskim zvezam, kakor jih pač imenujejo. Organizacije bodo člana zaščitile in mu pomagale, a zahtevajo tudi njegovo prisotnost in sodelovanje.

Že od nekdaj je bilo med Slovenci v zdomstvu visoko razvito društveno življenje. V Severni Ameriki še danes obstajajo organizacije, ki so cerkvenega značaja, obenem pa še vrsta drugih društev, ki vsako po svoje doprinašajo k skupnosti, da se je mogla kultura ohraniti na taki višini. Podobno je drugod.

Cerkvena društva imajo že v pravih mesto duhovnega asistenta, druga si sama izberejo duhovnega vodjo. Sodelovanje vzame duhovniku veliko časa, a vendar je potrebno tako delo, ki je vključeno v njegov apostolat.

O pomenu društvenega življenja moremo danes debatirati, moramo pa priznati, da bi ne bila kulturna višina slovenskega naroda tako visoka brez društev.

Življenjska izkušnja hitro pokaže, da nehoté pride do osnovnih pojmov organizacije. Treba je pripraviti prireditev ali skupno romanje, kjer mora biti vedno nekdo, ki „vzame stvar v roke“. In pri pevskem zboru je potreben dirigent ali organist, ki vodi zbor, ki skliče pevce na vajo, ki poskrbi, da je ljudsko petje na višini. Tudi pri društvih nam bo prihodnost pokazala, kaj se da ostvariti in ohraniti. Pri vsem tem delu naj bi bil duhovnik v polni meri pozitiven sodelavec.

ŠOLE

Narodnih šol v polnem pomenu med izseljenci ni. Integracija — tuji izraz, ki ga rabimo za vraščanje emigrantov in njihovih potomcev v novo domovino, v deželo, kamor so se izselili — se izvrši po šolah. Ko otrok zapusti dom, je ves dan v šoli, kjer sliši le drug jezik, v katerem kmalu misli in se uči.

Zvečer pride utrujen domov in ostane pri jeziku, ki ga je ves dan poslušal in govoril.

In ne samo jezik, vsa okolica pritegne človeka, da se tako vrašča v deželo, ki je zanj domovina, za starše pa ne. Starši mu morejo pomagati tako, da na miren način neprisiljeno govore svoj jezik, čeprav bi otrok že v tujem odgovarjal. Pride čas, ko mu je mogoče tudi pojasniti, zakaj tako.

Neizmernega pomena so sobotne šole. Učenci in učitelji žrtvujejo prost dan, da bi izpopolnili materinski jezik, da spoznajo zgodovino in kraje, od koder so prišli starši. Zraven moremo dodati še verouk, ki ga uči izseljenski duhovnik. Čeprav imajo krajevne župnijske šole ali tudi privatne šole določen čas za verouk, vendar je prav, da ga učenci slišijo tudi v materinskem jeziku. Krajevne prilike povedo, kaj je mogoče storiti. Ako je prvo obhajilo tako „kot doma“, napravi svoj vtis tudi na prvoobhajance in druge. Isto velja tudi za birmo.

Sobotne šole moramo podpreti. Res zahtevajo veliko truda in napora, zlasti ako je več skupin, a vedno je treba priti do njih uresničitve.

Velik blagoslov so sestre. V Severni Ameriki vidimo, da so sestre vodile šole, bile so pa tudi vedno vključene v pastoralno delo na župnijah. Kjer je mogoče združiti laične učitelje in sestre, bo povsod v polni meri uspevalo delo za duše. Sestre radi odprejo otroške vrtce, ki pritegnejo najmlajše, da se v njih vpeljejo v življenje. Obiski in pomoč bolnikom je sestrsko delo. Najvažnejša pa je molitev, s katero podpirajo delo na župniji.

Dodajmo še mašne strežnike! Kjer je večja skupina izseljencev, je prav mogoče zbrati toliko mladih, da je primerna skupina mašnih strežnikov. Danes bi imeli tudi velik pomen kot lektorji pri liturgiji, morejo pa že začeti z apostolskim delom na primeren način.

TEHNIČNI PRIPOMOČKI

Rekli smo že, da sta dve glavni tehnični sredstvi pri moderni pastoral: telefon in avto. Dodajmo še magnetofon in gramofon, projektor in morda kino-aparat. Na kratko bi vse imenovali avdio-vizualne pripomočke. Marsikatero lepo popoldne pripravijo diapozitivi ali kratki filmi. Žal, ni še zadosti organizirano posojanje teh sličic ali filmov. Ako bi nekje imeli skupno zbirko, ki bi jo bilo mogoče pošiljati drugam, kjer bi jo potrebovali, potem bi ti pripomočki res šele prišli do izraza. Tako pa je veliko le pri posameznikih, ki neradi posojajo, ker ne dobijo več nazaj.

Ko so po vojni prišle na trg prve slovenske plošče s cerkvenimi pesmimi in glasbo, je bilo takoj videti njihov pomen. A še vedno je za prazniško razpoloženje primerna glasba prav s teh plošč.

Dodati moremo še radio, ki je vir informacij, dasi danes že prevladuje televizija. Večina postaj ima tudi lepe verske oddaje. Prav je, da opozarjamo izseljence na te oddaje, zlasti, ako so zanje namenjene. Prav pa je tudi, da pomagamo, ako smo za to naprošeni.

Med najvažnejša sredstva pri pastoral pa spada tisk. Msgr. Buh si je že pred 90 leti — med prvimi v Ameriki — oskrbel tiskarski stroj, da je mogel obveščati tudi one, do katerih ni mogel osebno priti. Danes je še bolj organizirano: ko izve duhovnik za novega izseljenca, mu pošlje pismo z naslovi in podatki, kje je kaj, da mu bo v pomoč v prvi sili.

Pomen tiska vidimo tudi v tem, da izhajajo listi v zdomstvu v sorazmerno visoki nakladi. Najvažnejša naloga vsega tiska so informacije v najširšem pomenu. Največkrat pa tiskanemu listu duhovniki dodajo še posebne informacije za svoj okraj v obliki prilog, tiskanih ali razmnoženih. Važni so osebni podatki kot poroke, krsti, smrti, prireditve itd. Zato verniki z zanimanjem beró in opozoré tudi drug drugega na zanimivo novico.

Duhovnikova naloga je sodelovati v polni meri pri tem delu.

ODNOSI DO KRAJEVNIH DUHOVNIKOV

Bolj kot drugje se prav pri odnosih do domačinov vidi, da ni duhovnik samo pastir svojega naroda, ampak je tudi njegov predstavnik. Po njem sodijo druge in, kakršno sliko bodo ustvarili duhovniki, tako bodo sprejeti tudi drugi izseljenci. Reči moramo, da se ti odnosi spreminjajo na bolje. Izseljenski duhovniki imajo navadno svoje konference, v mnogih deželah so pa vabljeni tudi na konference domačih duhovnikov. In treba je iti. Ako je mogoče in tako želé domači duhovniki, je prav, da pomagamo, kjer in kadar je mogoče, n. pr. z mašo ob delavnikih; ko ima krajevni župnik prost dan, ga nadomestimo na župniji, skratka, vedno smo pripravljeni za pomoč. Tako se pokaže tudi univerzalnost katoliške Cerkve.

Tako se ostvarja tudi bratovski odnos med duhovniki posameznih narodov. Povezan pa mora biti izseljenski duhovnik s krajevnim ordinariatom in ordinarijem. Poznati je treba tudi generalnega vikarja oziroma tistega, ki mu je s strani hierarhiije poverjena skrb za emigrante. Ako želé imeti poročila o pastoralnem delu, jih je pač treba dati. Prav je, da ordinarija povabimo od časa do časa ob posebnih prilikah, kot so romanja ali praznovanje obletnic itd., ko se zbere večje število izseljencev.

Ce kdo, potem izseljenski duhovnik čuti potrebo po vsakoletnih duhovnih vajah. Niso ukazane, a vendar, ko večkrat niti za brevij ni časa, je prav, da si duhovnik vzame nekaj dni popolnega miru, kjer se z Bogom pogovori o svojem delu. Ako so duhovne vaje skupne za vse tuje duhovnike v deželi, se jih je vedno treba udeležiti. Ako se pa udeležimo tudi onih z domačimi duhovniki, bomo slišali o njihovih problemih ter bomo svoje lažje razumeli.

Kjer je dana prilika priti v stik s krajevnimi civilnimi predstavniki, je prav, da jo tudi porabimo. Morda imamo kako primerno prireditev (ki pa mora biti na višini!), da jih nanjo povabimo. Vabilom drugih narodov v emigraciji se nikdar ne smemo odreči. Smo sredi modernega dialoga; od nas zavisi, kako ga bomo izvršili. Nikdar ne smemo pozabiti, da v nas

drugi gledajo Slovence, da nas opazujejo, da na nas najdejo lepe strani, a tudi slabe.

TEŽAVE

Pastorala v zdomstvu pozna več težav, kot jih je v rednem dušnem pastirstvu. Cerkev je dala jasne juridične osnove zanjo, a konstitucije nekateri hierarhi niso sprejeli. Mnogo ljudi je še, ki ne razumejo duhovnikovega dela za imigrante. Morda duhovnik sam drugače dela, kot so v deželi navajeni. Duhovnik bo še najlažje s svojo osebnostjo premagal predsodke in ovire, ki se mu stavijo. Biti mora poln potrpežljivosti, obzirnosti in krščanske ljubezni.

Tudi zanj velja, da je čas zlato, a koliko poti mora napraviti, da najde cerkev in oltar, kjer bo v nedeljo lahko maševal. Župnika je treba prepričati, da verniki zares želé bogoslužje v svojem jeziku. Težave so tudi s štolnino; marsikje je bolj prav, da nedeljska zbirka ostane cerkvi. Prenesti mora tudi šalo, ki jo sliši na račun narodnih posebnosti, ki jih ima vsak narod. Tu in tam najdemo še „invidio sacerdotalis“, ki zaboli.

„Saj bi tudi mi lahko vse to opravili,“ je morda očitek, ki ga slišimo. Krajevni župniki težko razumejo pogosta pota, ki jih od izseljenskih duhovnikov zahtevajo obiski. Še najbolj razumejo to, da je duhovnik velika pomoč umirajočemu, ko se z njim pogovori v materinskem jeziku.

Obširno delo, kateremu je izseljenski duhovnik docela predan, pa ne odstrani največje težave: da se namreč čuti osamljenega. Od tod kdaj pa kdaj izvira občutek zapuščenosti in, ako se mu ne upre, ga more pripeljati do velikega duševnega trpljenja. Večkrat so težave z eksistenco, kajti le redke so dežele, kjer imajo duhovniki kolikor toliko urejeno osebno preskrbo. Tudi skrb za prihodnost ni prihranjena duhovniku.

Zato mora biti duhovnik trden. Krize pridejo, a jih je treba

premagati. Pred težavami ne klonimo, v novih situacijah se kmalu znajdemo; nikdar ne smemo izgubiti poguma!

Tudi uspehi ne izostanejo in priznanja pridejo. Pravo plačilo pa je samo pri Bogu.

PREDLOG

PRAVILNIKA ZA IZSELJENSKE MISIJONARJE

1. Izseljenski misijonarji so duhovniki, svetni in redovni, ki se v polni meri posvete dušnemu pastirstvu za izseljence po določenih konstitucije „Exul Familia“.

2. Biti morajo telesno in duševno zdravi, vsaj dve leti že v dušnem pastirstvu in ne preko 40 let stari.

3. Vsaj delno morajo poznati jezik naroda, kjer bodo vršili svojo službo. Po prihodu v službo naj smatrajo za svojo prvo dolžnost, da se v jeziku izpopolnijo, poučé pa se naj tudi o posebnostih dežele in naroda, njih navadah in značaju, da bodo mogli najti ravnovesje med svojim in tujim narodom.

4. Obvezati se morajo za pet let; za nadaljnjo dobo je potrebno ponovno dovoljenje njihovega ordinarija. Po 10 letih se redno svetuje vrnitev v njihovo škofijo.

5. Kjer in kadar je mogoče, naj se izseljenski misijonarji že pred odhodom izobrazijo na študijskem tečaju skupno ali pa sami v jeziku, v državnem pravu dežele, v vprašanih socialnega skrbstva in določil, ki zadevajo izseljence.

6. Končna odločitev vedno pripada ordinariju.

7. Ob prihodu v tujo deželo se izseljenski misijonar predstavi po svojem narodnem direktorju ordinarijem, v katerih škofijah bo deloval, in naj zaprosi za potrebne fakultete.

8. Ako je mogoče, naj bo novi misijonar vsaj leto dni pridružen stalnemu misijonarju, ki ga naj vpelje v delo.

9. Svojega mesta ne sme za stalno zapustiti brez predhodnega dovoljenja ordinarija.

10. Za svoje delo sprejme poseben dekret po kongregaciji za škofo.

11. Dekret ne povzroči ekskardiacije. Za misijonarja velja kan. 144.

12. S pristankom svojega direktorja in krajevnega ordinarija morejo biti odsotni letno za mesec dni, poskrbeti pa morajo za duhovnika, ki bo takrat vršil njihovo delo.

13. Za ureditev njihovega dušnega pastirstva velja konstitucija „Exul Familia“.

(Gornji predlog je bil dostavljen slovenskim ordinarijem.)

TISKANO KOT ROKOPIS

Izšlo v samozaložbi Dušnega pastirstva slovenskih izseljencev, Via della Sagrestia 17, 00120 Città del Vaticano.

Tisk Tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

